
Norma, kas paredz tiesai tiesības nodibināt servitūtus, atbilst Satversmei

Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2008-11-01 „Par Civillikuma 1231. panta 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”.

Satversmes 105. pants noteic: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Apstrīdētā norma – Civillikuma 1231. panta 2. punkts noteic – ka servitūtu citastarp nodibina ar tiesas spriedumu. Servitūts ir īpašuma tiesību ierobežojums par labu citai personai vai nekustamajam īpašumam.

Lieta tika ierosināta pēc Ilmāra Zandberga konstitucionālās sūdzības. Tajā tika norādīts, ka apstrīdētā norma piešķirot tiesai tiesības nodibināt tādus servitūtu veidus, kas nav paredzēti likumā. Līdz ar to apstrīdētā norma esot pretrunā ar Satversmes 105. pantā noteikto, ka īpašumtiesības var ierobežot tikai saskaņā ar likumu.

Satversmes tiesa norādīja, ka tiesības ierobežot personas īpašuma tiesības piemīt ne vien likumdevējam, bet arī citām valsts institūcijām, tostarp, tiesām, ja tiek ievērots likumības princips. Tiesa labāk nekā likumdevējs spēj izvērtēt civiltiesisku strīdu un noskaidrot, vai konkrētajā gadījumā vispār ir nepieciešams nodibināt servitūtu. Tiesa arī ir tā institūcija, kura vislabāk spēj noteikt nodibināmā servitūta veidu un apmēru. Tiesai, nodibinot servitūtu, ir piešķirta plaša rīcības brīvība, taču tā ir saistīta ar spēkā esošajām tiesībām un tai ir taisnīgi jāsamēro pušu pretējās intereses.

Satversmes tiesa atzina apstrīdēto normu par atbilstošu Satversmes 105. pantam.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” dienā. Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.